

Міністерство освіти і науки України
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Кафедра основ архітектури та архітектурного проектування

Магістр

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан архітектурного факультету

_____ / **О.В. Кащенко** /
«19» червня 2020 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Теорія сприйняття складових елементів архітектурних об'єктів

Освітній рівень	другий освітній рівень	
Форма навчання	денна	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	Архітектура будівель і споруд: інноваційна архітектура	
Програма навчання	дисципліна самостійного вибору студента	
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	індивідуальне завдання	
Форми семестрового контролю	іспит	

Розробник:

Русевич Тетяна Вікторівна, кандидат архітектури, доцент кафедри основ архітектури та архітектурного проектування

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Теорія сприйняття складових елементів архітектурних об'єктів» є складовою освітньої програми підготовки магістра (другий освітній рівень) галузі знань 19 «Будівництво та архітектура», спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Дана дисципліна належить до вибіркової частини циклу професійної підготовки «Дисципліни самостійного вибору студента».

Вивчення дисципліни повинно не тільки забезпечити свідомий підхід до використання засобів виразності в процесі проектування, програмування інформаційного багатства та емоційного впливу форм, але й активізувати здатність до новаторського підходу у проектуванні складових елементів архітектурних об'єктів як в інтер'єрі, так і екстер'єрі.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Рік навчання 5
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч.:	32		32
Лекції	24		24
практичні заняття	8		8
Самостійна робота, у т.ч.:	58		58
підготовка до аудиторних занять	30		30
виконання ІДЗ	8		8
підготовка до іспиту	20		20
Форма підсумкового контролю			Іспит

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – є ознайомлення студентів з основами архітектурного формоутворення шляхом одержання знань в галузях психології сприйняття складових елементів архітектурних об'єктів, поглиблення знань в галузі методики художньої та архітектурної творчості, закономірностей евристичних процесів.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з основними теоретичними та практичними підходами в теорії сприйняття складових елементів архітектурних об'єктів, та застосування їх в практиці архітектурного проектування;
- ознайомлення з проблемами сприйняття цілісних об'єктів, закономірностями сприйняття кольору, організації простору та форм;
- ознайомлення з основами архітектурної семіотики;
- оволодіння методами, принципами та прийомами збільшення інформаційного капітету архітектури будівлі, що проектується, або елементів предметного середовища.
- ознайомлення з основами програмування впливу архітектурного середовища чи об'єму на емоційну реакцію глядача, передбачити його естетичні реакції, виховний та пізнавальний потенціал архітектури.

Методи навчання – словесні (пояснення, роз'яснення, розповідь, бесіда), наочні (презентації, ілюстрації, демонстрації) та робота з інформаційними

джерелами (читання, вивчення, реферування, швидкий огляд, цитування, конспектування, лекція, дискусія).

Форми навчання – індивідуальна, групова.

Компетентності аспірантів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Інтегральна Компетентність(ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу інформації, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.</p> <p>ЗК04. Здатність ініціювати та проводити оригінальні наукові дослідження, ідентифікувати актуальні наукові проблеми, здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, продукувати інноваційні конструктивні ідеї та застосовувати нестандартні підходи до вирішення складних і нетипових завдань.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК04. Здатність проводити експериментальні дослідження, виконувати кількісну та якісну оцінку їх результатів, систематизувати та формулювати експертно-аналітичні висновки, інтегруючи знання з суміжних дисциплін при розв'язанні наукових проблем в галузі.</p> <p>ФК05. Здатність до критичного аналізу і оцінки природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування.</p> <p>ФК06. Здатність розуміти і враховувати теоретичні основи архітектури, сучасні тенденції та перспективи сталого розвитку урбанізованого середовища, регіонального та ландшафтного планування, системні методи аналізу архітектурної типології, моделювання та прогнозування розвитку архітектурної діяльності, процесів і явищ в архітектурі та містобудуванні в цілому із використанням програмних продуктів, комп'ютерних систем та мереж.</p> <p>ФК14. Знання та розуміння особливостей застосування сучасних будівельних матеріалів і технологій при оздобленні екстер'єрів та інтер'єрів будівель і споруд, малих архітектурних форм, благоустрою міських і ландшафтних територій, в проектах реконструкції та реставрації історичних і сучасних пам'яток архітектури і містобудування.</p>
7 - Програмні результати навчання	
Знання (ЗН)	<p>ПР02. Здатність продемонструвати глибинні системні знання і розуміння вітчизняного та зарубіжного наукового доробку та практичного досвіду, сучасної методологічно-методичної бази проведення наукових досліджень.</p> <p>ПР04. Здатність продемонструвати знання із наукової та професійної підготовки для підтвердження достатнього рівня компетентності у виборі</p>

	методів наукових досліджень, оцінки їх наукової новизни та практичного значення при вирішенні спеціалізованих завдань в галузі.
Уміння (УН)	<p>ПРО6. Вміти застосовувати універсальні навички дослідника, достатні для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної, дослідницько-інноваційної та/або науково-педагогічної діяльності за фахом та продукування нових ідей та методів, спрямованих на покращення науково-практичної діяльності в галузі.</p> <p>ПРО15. Розуміти і враховувати теоретичні основи архітектури, сучасні тенденції та перспективи сталого розвитку урбанізованого середовища, регіонального та ландшафтного планування, системні методи аналізу архітектурної типології; розробляти техніко-економічне обґрунтування і бізнес-план наукової розробки та його експертну оцінку, формувати стратегію та менеджмент реалізації проекту, використовувати програмні продукти, комп'ютерні системи та мережі.</p> <p>ПРО16. Розуміти правові рамки, які мають відношення до професійної діяльності; вміти застосовувати вимоги нормативно-правових документів та законодавчих актів, що регламентують містобудівну та архітектурну діяльність в Україні.</p>
Комунікація (КОМ)	ПРО9. Демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику, академічну доброчесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі і постійним самовдосконаленням професійного та наукового рівня.
Автономія і відповідальність (АІВ)	ПРО11. Здійснювати успішну інноваційну науково-технічну діяльність у соціально-орієнтованому суспільстві на основі міжособистісних взаємовідносин для максимального самовираження на основі терпимості, психологічної сумісності та етики поведінки.

3. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин,				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с/р
Змістовний модуль 1. Розвиток професійних уявлень про сприйняття складових елементів архітектурних об'єктів в теорії і практиці архітектури.					
Тема 1. Архітектурний простір в аспекті середовищного сприйняття.	4	2	-	-	2
Тема 2. Психологічні та психофізіологічні основи сприйняття.	4	2	-	-	2
Тема 3. Види і властивості сприйняття.	6	2	2	-	2
Тема 4. Засоби створення екологічно комфортного візуального архітектурно-просторового середовища.	4	2	-	-	2
Тема 5. Природа кольору.	6	2	2	-	2
Тема 6. Засоби створення екологічно	4	2	-	-	2

комфортного кольорового архітектурно-просторового середовища.					
Разом за змістовним модулем 1	28	12	4		12
Змістовний модуль 2.					
Механізми взаємодії людина – середовище.					
Тема 7. Естетичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.	16	2	-		2
Тема 8. Емоційний аспект сприйняття і формування архітектурно-просторового середовища.	14	2	-		2
Тема 9. Семантичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.		2	2		4
Тема 10. Поняття синтаксису в архітектурі.		2	-		4
Тема 11. Поняття архітектурної метафори.		2	2		4
Тема 12. Основи екопсихології в архітектурній практиці.		2	-		2
Разом за змістовним модулем 2	34	12	4		18
Індивідуальне завдання	8				8
Підготовка до іспиту	20				20
Усього годин	90	24	8		58

4. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1.	Архітектурний простір в аспекті середовищного сприйняття. Предмет психології сприйняття, її завдання і методи. Загальні поняття про науки: психологія, синектика, проксемика, синергетика, семіотика. Моделі і стимули архітектурних просторів. Залежність психічних процесів від емоційних станів. Методи психологічних досліджень. Діалектика прекрасного і потворного в мистецтві, як пізнавальний процес психології сприйняття.	2
2.	Психологічні та психофізіологічні основи сприйняття. Мозок як фізіологічна основа психіки. Загальні властивості відчуттів людини. Аналізатори людини і їх характеристика. Види рецепторів. Пороги чутливості рецепторів. Синдром сенсорної депривації. Поняття синестезії як міжчуттєвої асоціації.	2
3.	Види і властивості сприйняття. Властивості сприйняття. Структура каналу сприйняття.	2

	Обробка інформаційного потоку. Прагматичний фільтр і фільтр тезауруса. Механізми психологічного захисту. Тест Хартмана. Індивідуальні відмінності в сприйнятті.	
4.	Засоби створення екологічно комфортного візуального архітектурно-просторового середовища. Окулоцентрическая система координат, стимули. Усвідомлений світ, видимий світ, зоровий простір, поле зору, поле чіткого зору. Стереопсис, дипломія, фузія. Зони видалення. Саккади. Багатоплановість зорового образу. Оптичні ілюзії. Відео екологія.	2
5.	Природа кольору. Спектр видимого світла , причини його обмеженості. Координати кольору. Поняття колірної тіла. Колірна модель Менсела. Поняття колірної гармонії , методи знаходження її в колірному колі і в колірному тілі. Симультанний і послідовний контраст. Контраст колірного розповсюдження. Колірний круг , методи його використання. Види змішання кольорів. Види додавального, субтрактивного змішання.	2
6	Засоби створення екологічно комфортного кольорового архітектурно-просторового середовища. Психологічна дія кольору. Формоутворююча властивість кольору. Хроматична стереоскопія.	2
7	Естетичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору. Композиційна структура архітектурно-просторового середовища. Смысловая структура архітектурного образу. Засоби формування образних відчуттів. Сприйняття естетичних якостей архітектурно-просторового середовища. Принципи побудови гармонійного цілостного середовища.	2
8	Емоційний аспект сприйняття і формування архітектурно-просторового середовища. Основи класифікації емоційних характеристик. Метод семантичного диференціала, вимірювання та порівняння емоційних впливів. Оцінка емоційних характеристик середовища. Емоційна виразність архітектурно просторового середовища. Суб'єктивна семантика.	2
9	Семантичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору. Основні функції системи значення. Мови опису архітектурно.	2

	просторового середовища. Система ознак архітектурно просторового середовища. Семантика архітектури. Психологічні значення середовища (почуття, пов'язані із середовищем).	
10	Поняття синтаксису в архітектурі. Загальне поняття знаку в архітектурній семіотиці. Типи і функції знаків в архітектурі. Знаковість і мова форм. Індексні знаки. Іконічні знаки. Символічні знаки. Експресивне сприйняття фігур, ліній, форм, просторів.	2
11	Поняття архітектурної метафори. Прості метафори. Змішані метафори. Натякаючи метафори. Синектика як метод архітектурної творчості.	2
12	Основи екопсихології в архітектурній практиці. Диференціальна психологія. Психотехніка. Психо-дизайн. Екологічна психологія. Ергодизайн.	2
	Усього	24

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1.	Виконання схематичних зображень, що моделюють процес сприйняття оточуючого предметного середовища людським оком.	2
2.	Фіксація в графіці та кольорі асоціацій, що виникають під час прослуховування музичних творів.	2
3.	Визначення архітектурних форм, що викликають певні психологічні та поведінкові реакції.	2
4.	Кольоровий лист. Ефект хроматичної стереоскопії. Гармонізація кольорів в архітектурному просторі.	2
	Усього	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи психологічних досліджень.	5
2	Виконання тесту Хартмана.	5
3	Виконання тесту Роршаха.	5
4	Залежність сприйняття від основних особистісних властивостей.	5

5	Класифікація колірних моделей.	5
6	Ефект хроматичної стереоскопії. Інтер'єри.	5
	Разом	30

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Графічна робота на тему: «Відеоєкологія як наука про сприйняття і організацію навколишнього середовища».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Види робіт для осмислення понять і практичного засвоєння дисципліни:

- анування наукової літератури;
- опрацювання й коментування довідкових джерел;
- виступи слухачів із коментуванням основних положень дисципліни;
- презентація підготовленого індивідуального завдання;
- обговорення питань з наукових джерел, винесених на самостійне опрацювання

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за якістю засвоєння теоретичного лекційного матеріалу та набуття практичних фахових навичок здійснюється на протязі всього періоду викладання лекційного курсу на основі оцінювання знань аспірантів за бальною системою наприкінці кожного змістовного модуля та тестування на заліку.

10. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань дисципліни, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань та ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Поточне оцінювання			Підсумковий тест	Сума балів
Змістовні модулі				
1	2	3		
30	30	20	20	100

12. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Лошаков І.Й. Мет. вказівки до практичних робіт з курсу "Психологія сприйняття арх.об'єктів: КДТУБА, 1997
2. Русевич Т.В. Експресивне сприйняття архітектурних форм. Уклад.: -К. КНУБА, 2006-20с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Любимов В.В. Психологія сприйняття. Підручник.-М.: Ексмо, ЧеРо, МПСІ, 2007.-472 с., Іл.
2. Бурцев А.Г. Семіотика в архітектурі. Екатеринбург: Архітектон, 2007,86 с., Іл.
3. Иовлев В. І. Екопсихологія для архітекторів: процес та форма. Єкатеринбург: Архітектон, 1996,304 с.
4. Барабанов А.А. Семиотические проблемы в художественно-композиционной подготовке архитекторов // Художественно-композиционная подготовка архитекторов и дизайнеров. Свердловск: САИ.
5. Барабанов А.А. Семиотические проблемы формообразования в начальном обучении архитектора // Проблемы архитектурного образования (начальный этап обучения). Ростов-на-Дону: РАИ.
6. Фрилинг Г., Ауэр К. Человек, цвет, пространство. М.: Стройиздат. 1973.
7. Морис Дрибере. Цвет в деятельности человека. М.:Изд.лит. по Строительству. 1969.
8. Середюк И.И. Восприятие архитектурной среды. Львов.: Вища школа. 1979.
9. Каплун А.И. Стиль и архитектура М.:Сиройиздат. 1985.
10. Забельшанский Г.Б. и др. Архитектура и эмоциональный мир человека. М.,Стройиздат. 1985.
11. Н.Н.Степанов. Цвет в интерьере. Киев.:Вища школа. 1985.
12. Саймондс Джон О. 1965 Ландшафт и архитектура, Москва: Стройиздат.
13. Степанов А.В., Иванова Г.И., Нечаев Н.Н. Архитектура и психология. - М.: Стройиздат, 1993. - 295 с.

Допоміжна

1. Араухо И. Архитектурная композиция. М.Высшая школа. 1982.

2. Логвиненко А.Д. Зрительное восприятие пространства. М.Изд.Моск.
3. Страутманис И.А. Информативно-эмоциональный потенциал архи-тектуры.
4. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. М.Прогресс.1974.
5. Ефимов А.В. Формообразующее действие полихромии в архитектуре. М. Стройиздат.1984.
6. Тиц А.А., Воробьёва Е.В. Пластический язык архитектуры. М.Стройиздат. 1986.
7. Яншін П.В. Психосемантический анализ категоризации колюру в структуре свідомості суб'єкта.
8. Шмельов А. Г. Введення в експериментальну психосемантику. М.: МГУ, 1983. 157 с.

15.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інформаційні ресурси, обов'язково <http://library.knuba.edu.ua/>

Розробник

_____ _____ Т.В. Русевич

Силабус затверджено на засіданні кафедри
основ архітектури та архітектурного проектування
протокол №12 від «10» червня 2020 року